

UDENRIGSMINISTERIET
Nordgruppen

Svar på Folketingets Europaudvalgs spørgsmål ad EEU alm. del af 29. oktober 2008

Spørgsmål 11:

”Regeringen bedes desuden give sin vurdering af subsidiaritetsprincippet's aktuelle politiske betydning i EU samt gøre rede for, hvorledes princippet i dag indgår i EU-institutionernes behandling af EU-forslag?”

Svar:

Subsidiaritetsprincippet er i alt væsentligt et politisk princip om grænsen mellem tiltag på EU-plan og tiltag på nationalt plan. Det indebærer bl.a., at udfaldet af en konkret subsidiaritetsvurdering kan variere, alt efter hvor meget man prioriterer grænseoverskridende løsninger i politiske spørgsmål.

Efter 15 år med subsidiaritetsprincippet kan det konstateres, at princippet har en reel betydning og politisk slagkraft i EU-samarbejdet. Det gælder, uanset at subsidiaritet er et dynamisk begreb, hvis udmøntning i en konkret sag ikke nødvendigvis sker rent teknisk. Princippet spiller således en væsentlig rolle i dag som en af hovedsigtelinjerne for EU's virksomhed. Drøftelserne i en konkret EU-sag om f.eks. grænsen mellem EU-tiltag og nationale tiltag, om anvendelsesområdet for de påtænkte EU-foranstaltninger eller om disses intensitet eller detaljeringsgrad mv. vil ofte foregå med brug af subsidiaritetstermer. Subsidiaritetsprincippet er derfor yderst aktuelt i dagens EU. Et illustrativt eksempel er dagsordenen om et ”Resultaternes Europa”, som med dens fokus på tiltag, der skaber konkrete og mærkbare fordele for EU's borgere og virksomheder, netop fordi det sker på EU-plan, ret beset også er en subsidiaritetsdagsorden.

Hvad angår EU-institutionernes hensyntagen til subsidiaritetsprincippet, er det først og fremmest Kommissionen, der som initiativtager til EU-lovgivning har til opgave at vurdere behovet for nye EU-foranstaltninger, herunder hvordan konkrete forslag udformes, så de stemmer overens med subsidiaritetsprincippet. Det indgår som en fast bestanddel af Kommissionens konsekvensanalyser af væsentlige nye forslag at vurdere, hvordan forslaget inkl. de forskellige mulige tiltag (forordning, direktiv, henstilling mv.) forholder sig til subsidiaritets- og proportionalitetsprincippet.

Det er generelt indtrykket, at Kommissionen tager denne opgave alvorligt. Til illustration fremgår det af Kommissionens seneste årlige rapport om subsidiaritet og proportionalitet (KOM (2008) 586 af 26. september 2008, side 5), at Kommissionen i flere tilfælde i 2007 ændrede eller ligefrem opgav konkrete forslag som følge af dens konsekvensanalyser. Samtidig er Kommissionen opmærksom på løbende at forbedre metoden for sine konsekvensanalyser. Kommissionen har således varslet en revision af sine retningslinjer for konsekvensanalyser

inden udgangen af 2008, hvori retningslinjerne for subsidiaritet også vil indgå. Dét sagt er også Kommissionen fuldt bevidst om, at subsidiaritetsprincippet aldrig erstatter den grundlæggende politiske vurdering af en konkret sag.

Udover Kommissionen beror det især på de lovgivende instanser i EU - Rådet og Europa-Parlamentet - at vurdere, hvorvidt Kommissionens forslag (som evt. ændret undervejs i forhandlingerne) giver merværdi i forhold til tiltag på nationalt plan. Det er indtrykket, at denne vurdering foretages løbende som led i Rådets og Europa-Parlamentets politiske forhandlinger internt og med hinanden, uden at vurderingen nødvendigvis karakteriseres som en subsidiaritetsvurdering.

Endelig har EF-Domstolen en rolle at spille med hensyn til subsidiaritetsprincippets efterlevelse. Manglende overholdelse kan i princippet udgøre en annullationsgrund i en konkret retssag om gyldigheden af en retsakt. Det fremgår af retspraksis, at EF-Domstolen, når den skal tage stilling til en konkret EU-retsakts overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, generelt vil være varsom med at erstatte EU-lovgivers skøn med sit eget skøn. I stedet vil EF-Domstolen vurdere, hvorvidt de angivne formål med retsakten opfylder kravene efter subsidiaritetsprincippet. EF-Domstolen har til dato ikke annulleret en EU-retsakt med henvisning til subsidiaritetsprincippet.